

Rigor, coneixement i expertesa.

Cinc consensos nacionals per a la Catalunya del 2050

L'enginyeria ha tingut un paper transcendent en la transformació social i econòmica de Catalunya en els darrers dos segles. En paral·lel al moviment polític del catalanisme i a la renaixença cultural, des de la revolució industrial fins a l'actualitat, els col·lectiu que representem el **Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports** i el **Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya** han deixat la seva empremta en el progrés del país.

Noms com Ildefons Cerdà, Frederick Pearson, Victoriano Muñoz Homs, Pere Duran i Farell o, més recentment, Gabriel Ferraté, Albert Serratos o Joan Vallvé, apareixen lligats a grans projectes de país que, anticipant-se al seu temps, van permetre guanyar qualitat de vida i generar riquesa econòmica a diferents generacions.

La clau de volta de tot plegat ha estat i és la combinació d'una visió avançada, d'una mirada a llarg termini dels projectes col·lectius, amb una concepció humanista per posar la tècnica i l'enginyeria al servei del progrés social, econòmic i ambiental.

Catalunya va superar els vuit milions d'habitants el 2023 i la perspectiva és que el creixement demogràfic es mantingui. Un element més que ve a sumar-se a la necessitat de fer front a nombrosos desafiaments en un context marcat per la globalització de l'economia i l'increment dels conflictes geopolítics, amb la urgència de donar respostes al canvi climàtic i condicionat per les disruptcions tecnològiques constants.

En aquest moment històric, Catalunya necessita recuperar una visió a llarg termini que transcendeixi els cicles electorals en les pròximes dècades. Exhaurida la visió de país fruit dels consensos dels primers anys de democràcia, esgotades les planificacions que es van fer en el seu moment en matèria d'urbanisme, infraestructures i aprofitament de recursos, és moment de tornar a pensar en gran.

És l'hora de pensar i actuar per construir la Catalunya de la segona meitat del segle XXI, des de l'ambició i la il·lusió col·lectiva, però amb rigor, coneixement i expertesa, i amb una visió global i sistèmica per damunt d'interessos parcials i localistes. Una Catalunya que ha de donar respostes als reptes d'avui i, en particular, a les transformacions en matèria ambiental i digital, des del talent i noves formes de lideratge.

Els dos col·lectius que representem volem seguir sumant i contribuint al progrés amb aquesta visió a llarg termini. Per aquest motiu, davant la convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya, proposem als candidats a la Presidència de la Generalitat el compromís d'assumir la consecució de cinc grans consensos en la pròxima legislatura.

Consens Nacional en Infraestructures

Les infraestructures públiques constitueixen l'expressió de la voluntat col·lectiva d'assolir un bé general que, per damunt d'interessos particulars o sectorials, impulsen el benestar i el progrés de la societat. Requereixen, per la seva naturalesa, d'una visió a llarg termini i de generar grans consensos des de l'ambició, l'expertesa i l'assumpció de riscos.

Els darrers cicles polítics han esgotat els planejaments consensuats de dècades enrere a causa – entre altres motius– del creixent curtterminisme, l'exigüitat de les inversions i l'incompliment de pressupostos, Catalunya acumula mancances cada vegada més flagrants.

En aquesta pròxima legislatura cal establir un consens nacional en matèria d'infraestructures que garanteixi que s'abordin les actuacions més urgents –en matèria de mobilitat, entre d'altres: ampliació de l'Aeroport de Barcelona, els accessos al Port de Barcelona, la construcció de la Ronda del Vallès, la finalització de l'L9 del metro i la inajornable posada al dia i millora de la xarxa Rodalies– i, al mateix temps, regeneri la tradició de planificació del país que ha tingut històricament la Generalitat, desbordant, fins i tot, les seves pròpies competències.

El Consens Nacional en Infraestructures ha de permetre una planificació estratègica del país amb l'objectiu d'aconseguir uns serveis públics resilents i estructurants que siguin capaços de garantir, també sota condicions adverses, la disponibilitat d'aigua, d'electricitat, de mobilitat, o reordenar els serveis sanitaris, socials, escolars o universitaris.

Consens Nacional per a la Transició Hídrica

La sequera en la que estem immersos i la manca dels recursos adequats per a gestionar-la fa imprescindible un acord nacional en matèria de transició hídrica. A més, a causa dels efectes del canvi climàtic, els recursos hídrics provinents del cicle natural disminuiran, raó per la qual el model de gestió global de l'aigua és clau per al benestar social, econòmic i ambiental de la societat.

En aquest context, aquest gran acord ha d'incloure necessàriament una gran inversió en noves fonts de subministrament d'aigua no dependents del cicle natural, especialment, regeneració i dessalinització, i la interconnexió de totes les xarxes en alta amb l'objectiu de dotar-nos d'un sistema resilient i flexible per a assegurar l'abastament d'aigua a tots els territoris.

Alhora, cal impulsar amb decisió la col·laboració públicoprivada, articulant instruments de finançament per a una millora sensible en l'eficiència i l'ús dels recursos hídrics, en especial, en els àmbits agroalimentaris i aquells sectors industrials i de serveis intensius en el consum d'aigua.

Els quatre anys de la pròxima legislatura han de concloure's amb un sistema de cicle de l'aigua implantat que garanteixi els subministraments de la ciutadania i l'activitat econòmica, i que al mateix temps tingui present els requeriments mínims que l'entorn natural demanda per a la seva sostenibilitat.

Consens Nacional per a la Transició Energètica

El benestar i la prosperitat de la societat actual no seria possible sense l'evolució tecnològica de la generació, transformació, transport, emmagatzematge i distribució de l'energia en totes les seves formes. Cal accelerar la transició del model actual –encara massa dependent de combustibles fòssils– cap a un model que garanteixi un subministrament d'energia amb clar protagonisme de les fonts renovables i descarbonitzades, eficientment i econòmicament competitiu, procurant el seu encaix en el territori i amb el mínim impacte ambiental i social

possible. Les polítiques i exigències de descarbonització de la Unió Europea –que aplaudim– són crucials per a assolir aquesta transició, amb l'objectiu de la neutralitat d'emissions l'any 2050.

Tanmateix, Catalunya no està avançant al ritme necessari –com sí ho fan altres territoris i països del nostre entorn–, fet que ens resta competitivitat i oportunitats de desenvolupament econòmic i social de present i de futur. El Consens Nacional per a la Transició Energètica ha d'assegurar amb fermesa la millora de l'eficiència, l'electrificació de la demanda energètica, el foment de les energies renovables i el desenvolupament de tecnologies per a la producció i l'emmagatzematge d'energia com a elements essencials d'aquesta transició.

Per assolir aquest ambiciós objectiu, és imperatiu reforçar l'estructura de la xarxa de transport i distribució i impulsar-ne les inversions necessàries, promoure de manera efectiva la mobilitat elèctrica i l'eficiència energètica, mantenir un sistema energètic diversificat i resiliència, i garantir la seguretat del subministrament energètic.

Consens Nacional per a la Indústria

Assumim com a propi l'objectiu d'augmentar el pes de la indústria a les economies d'Europa, Espanya i Catalunya per generar riquesa i llocs de treball de qualitat. Això posa en relleu la necessitat de seguir millorant en competitivitat i avançant en innovació, internacionalització, sostenibilitat i transformació digital. I també de manera transversal, en talent i lideratge. Catalunya és forta en totes aquestes claus de competitivitat, però necessita fer un salt endavant per acostar-se a altres regions europees i del món amb les que s'ha de mesurar en termes de competitivitat. Aquestes són les claus al voltant de les quals ha de pivotar el Consens Nacional per a la Indústria, prenent com a punt de partida -i no d'arribada- l'actual Pacte Nacional per a la Indústria.

En abordar el repte, apuntem els sectors que considerem prioritaris, que no són altres que els que ja fan avui una major aportació. A Catalunya, aquests sectors són l'alimentació, la química, l'automoció, la farmacèutica i biotecnologia; sectors que complementem amb àmbits genuïnament innovadors com són la indústria 4.0, la indústria de la salut i l'economia digital. Alhora caldrà posar l'accent en què tota la indústria ha d'accelerar la integració de les tecnologies digitals (la robòtica, la fabricació additiva, la IA, etc.) i les tecnologies de sostenibilitat (les energies renovables, l'economia circular, la mobilitat sostenible...). El consens que demanem ha d'entendre que les transformacions en els dominis digital i mediambiental són inevitables i el seu ritme d'implantació dependrà justament de les prioritats polítiques, socials, empresarials; i de la regulació i normativa existents.

Entenem que prioritzar en quins sectors industrials es vol ser fort i desenvolupar polítiques i estratègies coherents és crucial per al creixement econòmic i la competitivitat d'un país. I encara més quan parlem d'un país petit-, doncs permet concentrar recursos i esforços en àrees on es pot tenir un avantatge comparatiu o competitiu, fomentant la innovació, la creació d'ocupació i el desenvolupament sostenible. El consens ha de reforçar una cultura industrial i promoure les vocacions STEM per disposar dels professionals que han de seguir fent d'aquest país un referent industrial europeu. Proposem, doncs, prioritzar ser forts allà on som forts i selectius en els nous sectors que volem sumar a les nostres prioritats.

Consens Nacional per a la competitivitat del sector públic

El país que tenim avui es va conformar, en gran mesura, arran de la revolució industrial sense l'existència d'un estat que li donés el suport. Això ara seria impensable. Les administracions públiques són avui imprescindibles per prestar serveis, regular les activitats i impulsar les infraestructures. Necessitem, doncs, una administració a l'alçada dels reptes que les noves condicions socials i econòmiques imposen, i que impulsi una economia vigorosa com a condició necessària per no deixar ningú enrere. Malauradament, i sense entrar en els motius que ho explicarien, l'administració catalana avui resulta feixuga i rígida, i pateix d'un excés de burocràcia i un lideratge poc professionalitzat. Factors tots ells que resten potencial a la iniciativa i dinamisme dels sectors tant públics com privats.

Som moltes les veus que veiem del tot ineludible una profunda reforma de la nostra administració pública on, entre altres aspectes, s'escolti més als experts, els professionals, els actors de la vitalitat econòmica i social del país.

Considerem necessari treballar en un Consens Nacional que aporti competitivitat al sector públic amb un profund procés de desburocratització i agilització administrativa, el desplegament de la direcció pública professionalitzada que diferenciï l'espai de la política de l'espai de la gestió pública, una transformació digital que posi en el centre a les persones (físiques i jurídiques) amb una orientació a l'eficàcia i a l'eficiència, la implantació de l'avaluació de les polítiques públiques que monitoritzi que efectivament s'assoleixen els efectes perseguits per les polítiques desplegades, i un bon govern i integritat pública que contribueixi a revertir el creixent distanciament entre l'administrat i l'administració.

En conclusió

La necessitat d'abordar aquests cinc grans consensos és imprescindible en el context actual. Ens cal una visió compartida per modernitzar i adaptar les infraestructures de Catalunya als reptes del segle XXI, amb l'objectiu d'assegurar un futur on la qualitat de vida, la competitivitat econòmica i la sostenibilitat ambiental siguin no només aspiracions, sinó realitats tangibles.

La nova legislatura que obrirà el Parlament el 12 de maig és una oportunitat única per aconseguir-ho i els col·legis d'Enginyers de Camins, Canals i Ports i d'Enginyers Industrials de Catalunya estem disposats a posar el nostre rigor, coneixement i expertesa al servei de la Catalunya del 2050.